

**ESPOON
HISTORIAA**
SIVU 4

**NÄHTÄVYYKSIÄ &
ESPOON KARTTA**
SIVU 8

ALUE
SIVU 10

YMPÄRISTÖ
SIVU 11

VÄESTÖ
SIVU 12

**VÄESTÖN KOULUTUS-
JA TULOTASO**
SIVU 15

TYÖMARKKINAT
SIVU 16

**MATKAILU &
LIIKENNE**
SIVU 18

RAKENTAMINEN
SIVU 19

ASUMINEN
SIVU 20

**HOITO- JA
HOIVAPALVELUT**
SIVU 21

**OPETUS & KULTTUURI
JA VAPAA-AIKA**
SIVU 22

**KAUPUNGIN
TALOUS**
SIVU 24

**KAUPUNGIN
HENKILÖSTÖ**
SIVU 25

**KAUPUNGIN
HALLINTO**
SIVU 26

ESPOO.FI

Espoo.fi kertoo kaupungin toiminnasta, palveluista ja päätöksenteosta. Voit seurata vireillä olevia asioita sekä osallistua ympäristön ja palveluiden suunnitteluun. Voit myös antaa palautetta ja keskustella.

Ajantasainen tieto kaupungin tapahtumista yhteystietoineen on Internetissä osoitteessa:
Espoo.fi > Tapahtumia

X HISTORIAA

Espoon Muuralasta löydettiin vuonna 1920 mammutin poskihammas, jonka iäksi on todettu vähintään 43 000 vuotta. Vanhimmat merkit Espoossa ihmisasutuksesta, kivikauden metsästäjistä, ovat 9000 vuoden takaa. Uudet asukkaat kivikauden loppupuolella toivat tullessaan maanviljelytaitoja. Pronssikaudella, alkaen noin 3500 vuotta sitten, ainakin merkkihenkilöt haudattiin

näkyville paikoille kallioille kivistä koottuihin rökkiöihin. Espoossa tällaisia pronssikautisia rökkiöhautoja on yli 70. Rautakaudelta löytöjä on Espoosta melko vähän, mutta Taavinkylästä on löytynyt rautakautinen kalmisto. Sieltä löytyi kaksi pronssista kaularengasta.

Ruotsalaiset uudisasukkaat asuttivat Uudenmaan rannikkoa 1200-luvulla. Espoossa oli todennäköisesti vähän suomalaista asutusta jo ennen ruotsalaisten uudisasukkaiden tuloa. Uudisasukkaat asettuivat Gumbölenjoen ja Mankinjoen yhtymäkohtaan ja kylälle annettiin nimeksi Espåby. Kylän

nimi saattaa viitata joen rannalla kasvaneisiin haapoihin (ruots. äspe=haapa).

Aluksi Espoo oli Kirkkonummen alainen kappeliseurakunta, mutta jo 1400-luvulla Espoosta tuli itsenäinen pitäjä. Vanhin nykyisin tunnettu kirjallinen maininta Espoosta on vuodelta 1431. Tutkimusten perusteella on päätelty, että Espooseen rakennettiin puukirkko jo 1300-luvun jälkipuoliskolla. Itsenäinen seurakunta Espoosta tuli vuonna 1458 ja puukirkon tilalle rakennettiin kirkkokuori vuosina 1485-1490.

Kustaa Vaasan aikana ja aloitteesta Espooseen

perustettiin kuninkaankartano Mankbyn ja Espåbyn kylien alueella. Maanvaihtosopimus kruunun ja kylien talonpoikien välillä solmittiin kesäkäräjillä 27.8.1556. Kuninkaankartanon perustamispäivänä elokuun 27. vietetään nykyään Espoo-päivää. Espoon kuninkaankartanon toiminta päättyi 1632, kun se siirtyi palkkiona sodassa kunnostautuneelle Gustaf Hornille.

Isovihan aikana 1700-luvun alussa espoolaisilla oli vaikeat ajat. Venäläiset joukot majoituivat Suuren rantatien varteen Bembölen ja Södrikin kyliin, ja talonpojat joutuivat lähtemään pakoon taloistaan

ja etsimään turvaa muualta. Vaurautta ja toimeliaisuutta espoolaisille sen sijaan toi Viaporin linnoituksen rakentaminen 1700-luvun puolesta välistä lähtien.

Jo 1600-luvulla nykyiseen Leppävaaraan perustettu Albergan kartano sai uudeksi omistajakseen Viaporin upseerin Carl Tersmedenin. Kartanossa vietettiin vilkasta seuraelämää ja sinne rakennettiin komea puutarha. Nykyisen Espoon keskuksen alueelle perustettiin lasaretti eli sairaala Viaporin sotilaita varten ja siitä kehittyi suosittu terveyslähde, jonka toiminta jatkui 1800-luvun puoliväliin saakka. 1700-lu-

vun lopussa perustettiin Laajalahteen Ruukinrantaan fajanssitehdas, jossa valmistettiin mm. uunikaakeleita ja erilaisia ruukkuja.

Senaattori Carl Johan Walleen osti Träskändan kartanon vuonna 1820 perheensä kesäisen seuraelämän tukikohdaksi. Hänen tytärsuolensa Aurora Karamzinin omistajakautena vuosina 1840 - 1895 kartano tuli monin tavoin tunnetuksi. Varakas ja hyväntekeväisyystään tunnettu Aurora Karamzin teki kartanostaan ja etenkin sen puistosta yhden Suomen komeimmista. Kartano kuitenkin paloi 1888 ja puisto kärsi pahoin

myrskyssä 1890.

Kasvava Helsinki tarjosi 1800-luvun lopulta lähtien hyvät markkinat espoolaisille teollisuusyrityksille. Espoonlahden alueelle keskittyi tiiliteollisuutta ja Soukkaan muodostui vireä puuseppäyhteisö. Rantaradan valmistuminen vuonna 1903 helpotti uusien asukkaiden ja teollisuuslaitoksien asettumista Espooseen. Kaukalahdessa oli tiilitehtaiden lisäksi merkittävää lasiteollisuutta aina 1950-luvun alkuun saakka.

Espoon voimakas kehitys alkoi 1950-luvulla. Väestömäärä kasvoi nopeasti, rakentaminen kiihtyi ja palveluelinkeinoista tuli

suurin työllistäjä. Kansainvälisten esikuvien innoittamana puutarhakaupunki Tapiolaa alettiin rakentaa vuonna 1953 Espoon maalaispitäjässä. Vuonna 1963 Espoosta tuli kauppalaja ja vuonna 1972 kaupunki. Espoo on ollut vuodesta 1990 Suomen toiseksi suurin kaupunki ja vuoden 2017 alussa asukkaita oli 274 583.

Suomenkielestä tuli enemmistön kieli 1940-luvun lopulla, siihen asti Espoossa oli ollut ruotsinkielisten enemmistö. Nykyään Espoossa puhutaan yli 130 kieltä ja vieraskielisen väestön määrä on noin 42 000 henkeä.

KIRKKOJA

Kaukalahden kappeli	E1
Espoon tuomiokirkko	D3
Ekumeeninen keskus.....	B3
Leppävaaran kirkko.....	D5
Myöhempien Aikojen PyhienJeesuksen Kristuksen Kirkko (Helsingin temppeli, mormoni)	D5
Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko (ortodoksi).....	E5
Tapiolan kirkko.....	E5
Olarin kirkko.....	E4
Espoonlahden kirkko.....	F2
Soukan kappeli	G3

MUSEOITA JA KOHTEITA

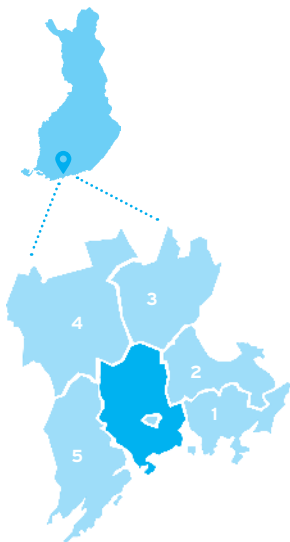
Espoonkartano	E1
Koulumuseo Lagstad	D2
Bembölen kahvitupa.....	D3
Glims talomuseo.....	D3
Suomen luontokeskus Haltia...	B1
Espoon Automuseo	B3
Marketan puisto	C3
Träskändan puisto	D3
Albergan kartano	D5
Kotiseututalo Parkvilla.....	D5
Sellosali, musiikkisali.....	D5
Laajalahden lintuvesi	E5
Villa Elfvikin luontotalo.....	E5
Gallen-Kallelan Museo	D5

Aalto-yliopisto.....	E5
Dipoli	E5
Teknologiakeskus Innopoli.....	E5
Kivimuseo	E5
Polyteekkarimuseo	E5
Näyttelykeskus WeeGee: EMMA - Espoon modernin taiteen museo, Espoon kaupunginmuseo KAMU, Suomen Ielumuseo Hevosen- kenkä, Suomen Kellomuseo, Futuro-talo.....	E5
Helinä Rautavaaran museo....	E5
Espoon kulttuurikeskus	E5
Galleria AARNI.....	E5
Espoon kaupunginteatteri	E5
Haukilahden vesitorni	F4
Huvilamuseo Villa Rulludd.....	F3

LIIKUNTA JA VAPAA-AIKA

Nuuskion kansallispuisto.....	B1
Solvallan urheilupuisto	B1
Solvalla Swinghill	B1
Vesipuisto Serena & Serena Ski.....	A3
Leppävaaran urheilupuisto....	D5
Vermontin ravirata	D5
Tapiolan urheilupuisto	E4
Espoon saaristo.....	G4

ALUE

LENTOETÄISYYDET ERÄISIIN KAUPUNKEIHIN

	KM
Tampere	143
Turku	150
Oulu	513
Tallinna	101
Pietari	282
Tukholma	399
Bryssel	1 646
Lontoo	1 847

NAAPURIKUNNAT

1 Helsinki, **2** Vantaa,
3 Nurmijärvi, **4** Vihti,
5 Kirkkonummi,
Kauniainen (Espoon sisällä)

Espeen pinta-ala **528 km²**

Maa-alue **312 km²**

Vesistöä, **216 km²**

josta merialue **198 km²**

Merenrannikkoa **58 km**

Espeen korkein kohta 114,2 m Velskolassa

Saaria 165, suurin saari Pentala

Järviä 95, suurin järvi Bodom

Asukkaita 1.1.2017 / maa-km² **880**

MAANOMISTUS 31.12.2016

Espoon kaupunki	36,0 %
Muut	64,0 %

ILMASTO (HELSINKI)

Keskilämpötila vuonna 2015	7,8 °C
lämpimin kuukausi, keskilämpötila (elokuu)	17,5 °C
kylmin kuukausi, keskilämpötila (tammikuu)	-0,9 °C

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

	2014	2015
CO ₂ -ekvivalenttitonnia/as	5,4	4,9

MAALÄMPÖKAIVOT

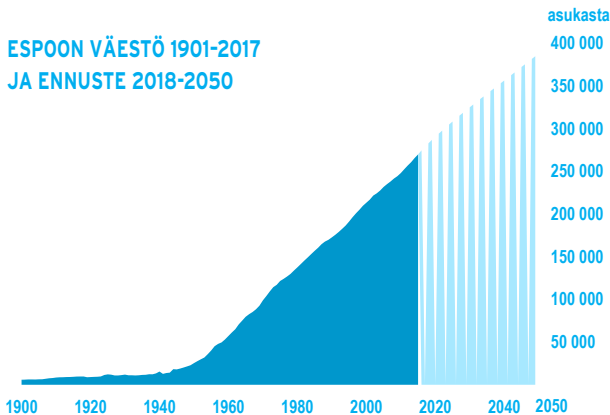
	2015	2016
määrä Espoossa	2 700	3 273

ESPOON LUONNONSUOJELUALUEET

Natura 2000 -alueet: Nuuksio (Espoo, Vihti, Kirkkonummi) 5 645 ha, Espoonlahti - Saunalahti (Espoo, Kirkkonummi) 223 ha, Laajalahden lintuvesi 192 ha, Matalajärvi 112 ha, Bånbergetin aarnialue 18 ha, Vestra 369 ha (Espoo-Vantaa). Luonnonsuojelualueita yhteensä 83 kpl (3 174 ha), joista 40 kpl on kaupungin omistuksessa. Lisäksi 55 luonnonmuistomerkkiä ja 32 suojeltavaa luontotyyppejä.

Espoo on Suomen toiseksi suurin kaupunki vuodesta 1990 alkaen.

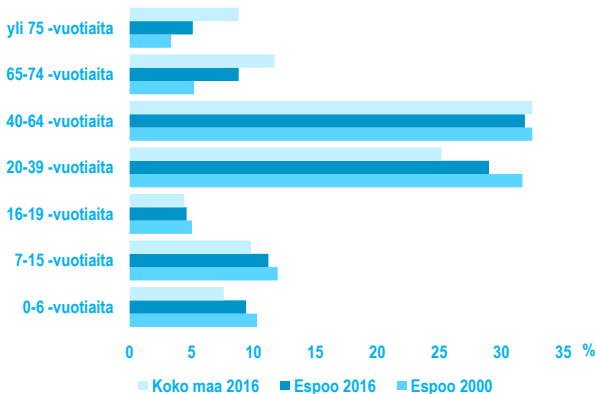
ESPOON VÄESTÖ 1901-2017 JA ENNUSTE 2018-2050

KIELIJAKAUMA (%)

	ESPOO 2010	ESPOO 2016	KOKO MAA 2016
Suomenkielisiä	83,0	78,3	88,7
Ruotsinkielisiä	8,3	7,5	5,3
Muunkielisiä	8,7	14,2	6,0

IKÄJAKAUMA (%)

VÄESTÖ SUURALUEITTAIN 1.1.2016

1 Suur-Leppävaara	66 927
2 Suur-Tapiola	45 083
3 Suur-Matinkylä	39 213
4 Suur-Espoonlahti	53 522
5 Suur-Kauklahti	8 959
6 Vanha-Espoo	39 670
7 Pohjois-Espoo	11 195

KANSALAIUUUS (%)

	2010	2016
Suomen kansalaisia	93,7	90,3
Ulkomaisten kansalaisia	6,3	9,7

USKONTOKUNTA (%)

	2010	2016
Luterilaisia	72,9	63,3
Ortodokseja	1,2	1,3
Muita	1,9	2,2
Uskontokuntiin kuulumattomia	24,0	33,2

VÄESTÖNMUUTOKSET

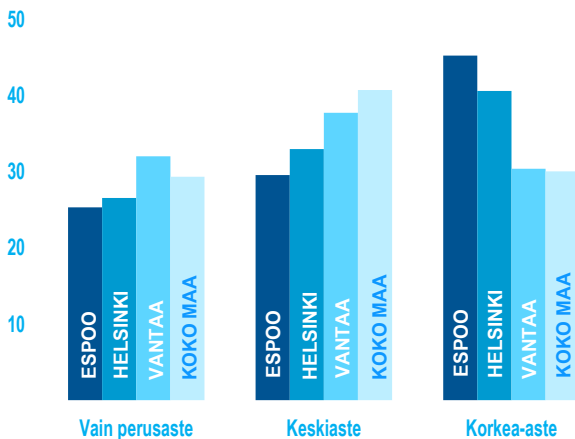
	2010	2014	2015
Syntyneitä	3 579	3 407	3 280
Kuolleita	1 328	1 334	1 427
Espooseen muuttaneita	16 900	19 383	20 272
Espoosta muuttaneita	15 538	16 597	17 859
Muuttovoitto	1 362	2 786	2 413
Väkiluvun korjaus	27	-69	-7
Väestönlisäys	3 640	4 790	4 259

VÄESTÖN KOULUTUS- JA TULOTASO

Espoon koulutustaso on maan toiseksi korkein.

15 VUOTTA TÄYTTÄNEEN VÄESTÖN KOULUTUSJAKAUMA 31.12.2015, %

VALTIONVERONALAISET TULOT TULONSAAJAA KOHTI 2015

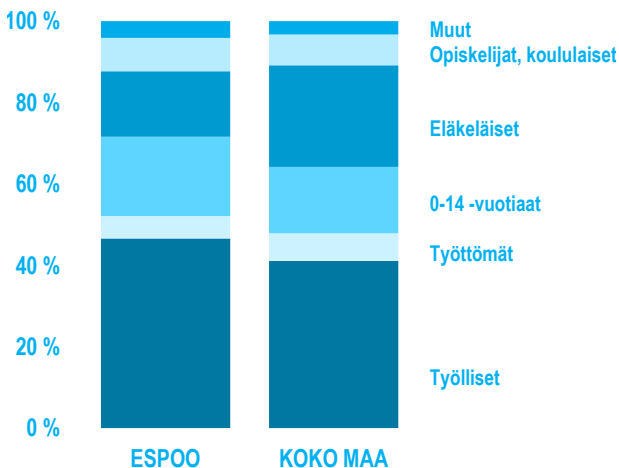
	ESPOO	KOKO MAA
euro/vuosi	40 450	28 750
muutos-% 2010-2015	11,9	12,7

TYÖMARKKINAT

Työvoima on työllisten ja työttömien summa.

VÄESTÖ TOIMINNAN MUKAAN 31.12.2015

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

	2015	2016	2017
Työttömiä 30.4.	13 290	14 097	12 822
Työttömyysaste 30.4.	9,7 %	10,2 %	9,1 %
Työllisyysaste 2015 (15-64 v.)	69,2 %		

Työpaikkaomavaraisuus 31.12.2014 **94,3 %**

**TYÖLLINEN TYÖVOIMA JA TYÖPAIKAT
TOIMIALOITTAIN 31.12.2014**

TOIMIALA	TYÖLLINEN TYÖVOIMA	%	TYÖ- PAIKAT	%
Maa- ja metsätalous	257	0,2	190	0,2
Sähkö, lämpö, vesi, ja jätehuolto	1 201	1,0	1 862	1,6
Teollisuus	10 987	8,8	12 620	10,7
Rakentaminen	5 827	4,6	6 300	5,3
Kauppa, majoitus, ravitsemistoiminta	27 237	21,8	28 025	23,7
Informaatio ja viestintä	11 613	9,3	11 023	9,3
Rahoitus, vakuutus	5 216	4,2	3 193	2,7
Kiinteistöala	1 396	1,1	1 001	0,9
Asiantuntijapalvelu	21 686	17,3	19 747	16,7
Julkinen hallinto ja palvelut	31 736	25,3	27 168	23,0
Muut palvelut	6 827	5,4	5 740	4,9
Tuntematon	1 196	1,0	1 196	1,0
Yhteensä	125 179	100	118 065	100

MATKAILU

	2010	2016
Yöpymisiä majoitusliikkeissä,	278 107	356 500
joista ulkomaalaisia, %	40,9	38,8

MATKAILUNEUVONTA

Matkailuneuvontaa saa yhteispalvelupisteistä puh. (09) 8165 7070

VISIT ESPOO

www.visitespoo.fi

ESPOON KESKUS

Espoonatori, Kamreerintie 3

LEPPÄVAARA

Sello, Leppävaarankatu 9

MATINKYLÄ

Iso Omena, Suomenlahdentie 1

ESPOONLAHTI

Lippulaiva, Espoonlahdenkatu 4

KALAJÄRVI

Ruskatalo, Ruskaniitty 4

TAPIOLA

Espoon Kulttuurikeskus,
Kulttuuriauquio 2

LIIKENNE

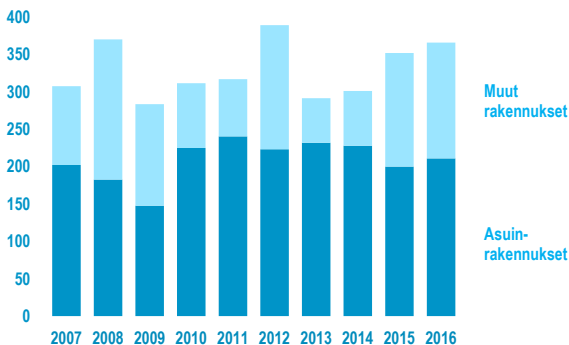
	2010	2015
Henkilöautoja 31.12.	116 312	133 359
1 000 asukasta kohti	469	494
Tieliikenneonnettomuuksia	822	393

LIIKENNESUORITE

Milj.ajon.km/vuosi	1 584	1 574
--------------------	-------	--------------

RAKENNUSKANTA 31.12.	2010	2015
Rakennuksia yhteensä	34 689	37 196
Asuinrakennuksia	31 379	33 681
pientaloja	28 807	30 846
kerrostaloja	2 572	2 835
Muita rakennuksia	3 310	3 515
Kesämökkejä	1 615	1 635

RAKENNUSTUOTANTO ESPOOSSA 2007-2016, 1 000 KERROS-m²

ASUNTOTUOTANTO	2010	2016
Valmistuneita asuntoja yhteensä	2 170	2 474
pientaloihin, %	29	25
kerrostaloihin, %	71	75
Pinta-ala / asunto, m ²	76	68

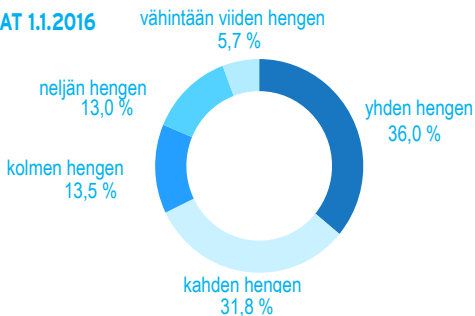
ASUMINEN

ASUNTOKANTA 31.12.	2000	2010	2015
Asuntojen määrä yhteensä	93 149	114 449	125 860
pientaloissa, %	42,8	41,9	40,7
kerrostaloissa, %	55,7	57,1	58,4
Omistusasuntoja, %	53,6	56,4	53,9
Asuntojen keskikoko, m ²	79	81	81
Pinta-ala / asukas, m ²	34	36	36

VANHOJEN OSAKEHUONEISTOJEN VELATON HINTA (EURO/m²)

	2015	2016	MUUTOS-%
Rivitalot	3 337	3 367	0,9
Kerrostalot	3 267	3 391	3,8

ASUNTOKUNNAT 1.1.2016

TERVEYSKESKUSKÄYNNIT	2010	2016
Käynnit lääkärillä	177 810	205 567
Lastenneuvolat	80 736	88 513
Äitiysneuvolat	62 268	42 776
Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	80 733	95 443
Hammashoitolat	171 049	219 520

KUNNALLISIA VANHUSTEN PALVELUJA	2010	2016
Vanhainkotipaikkoja	331	176
Palvelutaloasuntoja	81	81
Palveluasumispaikkoja*	796	1 232

VARHAISKASVATUS	2010	2016
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä	14 653	16 727
Kaupungin päiväkodeissa	9 120	11 775
Kaupungin perhepäivähoidossa	1 263	800
Lapsia yksityisistä päiväkodeista ostetuilla paikoilla	2 297	1 698
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa yksityisen hoidon tuella	1 973	2 283
Kunnallisia päiväkoteja	158	171
Asukaspuistoja	14	15

* kaupungin oma toiminta ja ostopalvelut yhteensä

OPETUS & KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

ESPOOSSA SIJAITSEVAT OPPILAITOKSET JA OPPILASMÄÄRÄT 2016

	KOULUJA	OPPILAITA
Peruskoulut	89	30 041
Päivälukiot	12	5 061
Aikuislukiot	1	571
Ammatilliset oppilaitokset (2015)	3	12 546
Ammattikorkeakoulut	2	6 518
Yliopistot (2015)	1	12 412

TYÖVÄENOPISTO 2016

kursseilla kävijöitä	53 926
----------------------	--------

KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN PALVELUJA 2016

ESPOON KAUPUNGINKIRJASTO

Kirjastoja 16, laitoskirjastoja 1, kirjastoautoja 2. Kävijöitä 3,4 milj.
Lainauksia 4,2 milj.

MUSEOT

Näyttelykeskus WeeGee (4 museota: EMMA, KAMU, Lelumuseo Hevosenkentä ja Kellomuseo), Gallen-Kallelan Museo, Helinä Rautavaaran museo, Talomuseo Glims, Huvilamuseo Villa Rullud, Koulumuseo Lagstad. Museokäyntejä 336 149.

KULTTUURITALOT

Espoon kulttuurikeskus, Sellosali, Karatalo, Kannusali,
Lastenkulttuurikeskus Pikku-Aurora, Vindängen.
Kävijöitä 262 120, tapahtumia 2449.

ESPOON KAUPUNGINORKESTERI TAPIOLA SINFONIETTA

Esityksiä 134, yleisöä 32 917.

ESPOOLAISET AMMATTITEATTERIT

Espoon kaupunginteatteri, Teatteri Hevosenkenkä, Unga
Teatern, Totem-teatteri, Tanssiteatteri Glims & Gloms.
Esityksiä 740, yleisöä 89 085.

NUORISOPALVELUT

Nuorisotiloja 18, nuorten tieto- ja neuvontapisteitä 1,
avustettuja nuorisoyhdistyksiä ja nuorten toimintaryhmiä 71.

LIIKUNTA

Urheiluhalleja	6
Uimahalleja	5
Urheilupuistoja	7
Jäähalleja	7
Uimarantoja	21
Kuntoratoja ja ulkoilureittejä	yli 100 km
Luontopolkuja	26
Venepaikkoja	4 200

KAUPUNGIN TALOUS

TILINPÄÄTÖS 2016

	MILJ. EUROA	EURO/ ASUKAS
TULOSLASKELMAN TIEDOT		
Toimintatuotot	332	1 211
Valmistus omaan käyttöön	67	243
Toimintakulut	-1 735	-6 322
Toimintakate	-1 336	-4 868
VIOSIKATE		
Poistot ja arvonalentumiset	-139	-506
Tilikauden tulos	60	219
TASEEN LOPPUSUMMA		
3 840 13 989		
Omavaraisuusaste 70,1 %		
<hr/>		
Lainamäärä 31.12.	857	3 123
Konsernin lainakanta 31.12.	3 187	11 608
<hr/>		
Kunnallisvero	1 226	4 467
Yhteisövero	121	439
Kiinteistövero	100	363
Verotulot yhteensä	1 447	5 269
<hr/>		
Valtionosuudet	61	222
<hr/>		
Kaupungin nettoinvestoinnit	256	
Konsernin nettoinvestoinnit	696	

TULOVEROPROSENTTI

Tuloveroprosentti 17,75 % vuosina 2010-2013

Tuloveroprosentti 18,00 % vuosina 2014-

KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ

KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ 31.12.

TOIMIALA	2016	%
Konsernihallinto	113	0,8
Sosiaali- ja terveystoimi	3 739	27,0
Sivistystoimi	7 627	55,0
Tekninen ja ympäristötoimi	1 426	10,3
Konsernipalvelut	965	6,9
Yhteensä	13 870	100
Henkilöstöä / 1000 asukasta	50,5	

KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOONPANO 1.6.2017

JÄSENIÄ YHTEENSÄ	75
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	26
Vihreä liitto (Vihr.)	17
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Perussuomalaiset (PS)	7
Ruotsalainen kansanpuolue (SFP)	6
Suomen Keskusta (Kesk.)	3
Vasemmistoliitto (Vas.)	3
Kristillisdemokraatit (KD)	2
Liberaalipuolue - Vapaus valita	1

KAUPUNGINHALLITUS (15 JÄSENTÄ)

KAUPUNGINJOHTAJA

Jukka Mäkelä

KAUPUNGIN TOIMIALAJOHTO

Olli Isotalo, teknisen toimen johtaja

Juha Metso, perusturvajohtaja

Aulis Pitkälä, sivistystoimenjohtaja

YHTEISPALVELUPISTEET PUH. (09) 8165 7070

ESPOON KESKUS

Esponentori, Kamreerintie 3

LEPPÄVAARA

Sello, Leppävaarankatu 9

MATINKYLÄ

Iso omena, Suomenlahdentie 1

ESPOONLAHTI

Lippulaiva, Espoonlahdenkatu 4

KALAJÄRVI

Ruskatalo, Ruskaniitty 4

TAPIOLA

Espoon kulttuurikeskus, Kulttuuriaukio 2

ESPOON KAUPUNGIN TASKUTILASTO

Julkaisija: Espoon kaupunki, Strategia

Käyntiosoite: Asemakuja 2 C

Postiosoite: PL 631, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Puhelinvaihte: (09) 81621

Sähköposti: tieto@espoo.fi

www.espoo.fi/tieto

KANNEN KUVAT: HEIDI-HANNA KARHU, OLLI HÄKÄMIES, JONI VIITANEN,
JUSSI HELIMÄKI

PAINOPIIKKA: ERWEKO OY • ISSN 1458-1906

